

bank har derimod Midler i Hænde til Regulering af Kredittens Volumen. Hvorvidt dens Operationer i saa Henseende vil lykkes, er afhængigt af dens Magt, som „Skyskraberen blandt Verdens Centralbankinstitutioner“ efter den sidste Tids Erfaringer at dømme ikke ubetinget lader til at være i Besiddelse af.

Alt i alt faar man det Indtryk, at Bogen er skrevet af en Mand, der enten har gjort sig Opgaven for let, eller som maaske har manglet Rutine i at systematisere, hvilket er en ufravigelig Betingelse for paa en overskuelig Maade at kunne behandle et i sig selv saa kompliceret Stof. Fremstillingen bærer dog trods de stedvise Lakuner Præg af Sagkundskab, som er en naturlig Følge af Forfatterens tidligere bankpraktiske Karriere.

Z. D. Lando.

J. WEDERVANG: Om Inntektsanvendelsen særlig Opsparingen i Norge. H. Aschehoug & Co. Oslo. 1927. (78 S.).

Professor Wedervangs lille Skrift er udgivet af en Komité af 6 Erhvervsorganisationer tiltraadt af Repræsentanter for Finansdepartementet, Statistisk Centralbureau og Norges Bank til Undersøgelse af Norges økonomiske og finansielle Forhold. Emnet for Undersøgelsen er den faktiske Opsparing i Norge og Baggrunden for dens Iværksættelse og for stor Del ogsaa for Komitéens øvrige Arbejde synes at være Frygten for, at Opsparingen nu er alt for lille og meget mindre end tidligere.

Da vi i Danmark savner Opgørelser fra de senere Aar om Opsparingens Størrelse og vel har Grund til at nære den samme Frygt, er det nyttigt at se paa, hvorledes man i Norge har grebet Sagen an, og hvilke Resultater man der har naaet.

Wedervang har anvendt to Metoder til Beregning af Opsparingens Størrelse før Krigen. For det første er undersøgt Mængdeforøgelsen af forskellige Formuegenstande og derefter udregnet en samlet Tilvækst paa Grundlag af Nationalformuens S sammensætning paa et bestemt Tidspunkt. Og for det andet har man optalt de „synlige Opsparinger“ gennem Forøgelsen af Bankindsud og Forsikringsreserver, Emissioner o. s. v. Efter den sidste Metode er det et meget vanskeligt og tvivlsomt Spørgsmaal, hvorledes man skal undgaa Dobbeltregning samt Medtagelse af tilsyneladende ny Kapitaldannelse ved Konverteringer, Overgang fra Privatdrift til Selskabsdrift o. s. v. og endelig at faa den „usynlige Opsparing“ ved Forbedringer i de

bank har derimod Midler i Hænde til Regulering af Kredittens Volumen. Hvorvidt dens Operationer i saa Henseende vil lykkes, er afhængigt af dens Magt, som „Skyskraberen blandt Verdens Centralbankinstitutioner“ efter den sidste Tids Erfaringer at dømme ikke ubetinget lader til at være i Besiddelse af.

Alt i alt faar man det Indtryk, at Bogen er skrevet af en Mand, der enten har gjort sig Opgaven for let, eller som maaske har manglet Rutine i at systematisere, hvilket er en ufravigelig Betingelse for paa en overskuelig Maade at kunne behandle et i sig selv saa kompliceret Stof. Fremstillingen bærer dog trods de stedvise Lakuner Præg af Sagkundskab, som er en naturlig Følge af Forfatterens tidligere bankpraktiske Karriere.

Z. D. Lando.

J. WEDERVANG: Om Inntektsanvendelsen særlig Opsparingen i Norge. H. Aschehoug & Co. Oslo. 1927. (78 S.).

Professor Wedervangs lille Skrift er udgivet af en Komité af 6 Erhvervsorganisationer tiltraadt af Repræsentanter for Finansdepartementet, Statistisk Centralbureau og Norges Bank til Undersøgelse af Norges økonomiske og finansielle Forhold. Emnet for Undersøgelsen er den faktiske Opsparing i Norge og Baggrunden for dens Iværksættelse og for stor Del ogsaa for Komitéens øvrige Arbejde synes at være Frygten for, at Opsparingen nu er alt for lille og meget mindre end tidligere.

Da vi i Danmark savner Opgørelser fra de senere Aar om Opsparingens Størrelse og vel har Grund til at nære den samme Frygt, er det nyttigt at se paa, hvorledes man i Norge har grebet Sagen an, og hvilke Resultater man der har naaet.

Wedervang har anvendt to Metoder til Beregning af Opsparingens Størrelse før Krigen. For det første er undersøgt Mængdeforøgelsen af forskellige Formuegenstande og derefter udregnet en samlet Tilvækst paa Grundlag af Nationalformuens S sammensætning paa et bestemt Tidspunkt. Og for det andet har man optalt de „synlige Opsparinger“ gennem Forøgelsen af Bankindsud og Forsikringsreserver, Emissioner o. s. v. Efter den sidste Metode er det et meget vanskeligt og tvivlsomt Spørgsmaal, hvorledes man skal undgaa Dobbeltregning samt Medtagelse af tilsyneladende ny Kapitaldannelse ved Konverteringer, Overgang fra Privatdrift til Selskabsdrift o. s. v. og endelig at faa den „usynlige Opsparing“ ved Forbedringer i de

enkelte Virksomheder med. Efter den første Metode har W. f. Eks. følgende aarlige Stigninger for Perioden før Krigen: Jordbrugsareal $1-1\frac{1}{4}$ pCt., Husdyr 0,5—0,8, Landbrugsinventar $1\frac{1}{2}$, Bygninger $1\frac{1}{2}$ à 2, industrielle Maskiner, Fiskeri, Søfart og anden Transport 5 pCt. Resultatet bliver et Gennemsnit af 3 pCt. om Aaret umiddelbart før Krigen og svarende hertil en Opsparing paa 11—12 pCt. af Indtægterne i 1906 og 14—15 pCt. i 1912—14. Den anden Metode, Undersøgelsen af den „synlige Opsparing“ i Pengeform, giver samme Resultat med Hensyn til denne Periode.

Støttet bl. a. paa den for de senere Aar meget usikre Beregning over den synlige Opsparing, der viser smaa og delvis negative Tal, og under Hensyn til, „at Bedrifterne saa at sige er nødsaget til at sørge for Dannelse af Reserver, som ikke kommer frem i Regnskaberne,“ samt „at det maa anses for utvivlsomt, at der spares Midler op for norsk Regning udenlands eller i Former, som unddrager sig statistisk lagtagelse her i Landet,“ og endvidere støttet paa „Kapitalproduktionens“ Nedgang fra 51—52% af de ulykkesforsikrede Arbejdere før Krigen til 44—46 pCt. i 1922—24, nogen Stigning i Forbrugsvarernes Andel i Importen, Reallønnens Stigning paa andre Indtægters Bekostning, samt Skatternes og de offentlige Foretagenders Vækst, kommer Wedervang til, at Opsparingen maa antages at være gaaet ned til ca. $\frac{1}{3}$ af, hvad den vilde have været før Krigen. Medtages Beskatningen som den 3. Hovedpart i Anvendelsen af det norske Samfunds Indtægter, og tages der Hensyn til Kapitalforbruget udover den virkelige Indtægt, bliver Resultatet følgende Fordeling:

	Skatter	Opsparing	Forbrug	Ialt
Omkr. 1906	13 $\frac{1}{2}$	11 $\frac{1}{2}$	75	100
1912—14	13 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$	72	100
Omkr. 1925	over 20	ca. 3 $\frac{1}{3}$	ca. 75—78	100 + Kapitalfortæring

Disse norske Tal fra før Krigen stemmer meget godt med tilsvarende fra andre Lande, og ogsaa der finder man en Nedgang i Opsparingen. I hvor høj Grad den store Nedgang i den norske Opsparing er et forbigaaende Konjunkturfænomen, er det umuligt at sige. Men W. har sikkert Ret, naar han stiller i Udsigt, at Deflationen vil fremtvinge et nyt Delingsforhold, ved at Kreditorernes Andel forøges.

Forf. kommer ogsaa ind paa de foreliggende sparsomme Oplysninger om Opsparingens Fordeling mellem Klasserne; han antager, at man kan regne med 3—4 pCt. Opsparing for

Arbejderne som Helhed og nævner forskellige Beregninger, hvorefter Arbejdernes Opsparing saavel i Tyskland som i England udgjorde ca. $\frac{1}{10}$.

Undersøgelsen af Opsparingens Fordeling mellem Klasserne har stor Interesse for Bedømmelse af den egentlige Velstandsfordeling: Forbrugets Fordeling, og desuden, naar man ved et Studium angaaende Formuernes Opstaaen nærmere undersøger, hvorledes Opsparingen (taget i moralsk neutral Betydning) eller Formuetilvæksten foregaar.

I det her omtalte Skrift, hvor det drejer sig om Nedgangen i et Lands nutidige Opsparing, har Klassernes ulige Spareprocenter Interesse paa Grund af Lønningernes og de progressive Skatters forøgede Andel i Indtægterne. Det kan tilføjes, at da det netop er de Velhavende, der normalt bærer en Hovedpart af Opsparingen, vil Gennemførelsen af en ny Overklasselüksus som Automobilismen let forstærke det Minus i Landets Opsparing, som skyldes Konjunkturerne, samt Omfordeling til Fordel for de mindre besiddende Privatpersoner og de offentlige Foretagender.

Forfatteren slutter med, at saavel Forbruget som Beskatningen tager en *for* stor en Del af Nationalindtægten. Da det ikke kan lade sig gøre at skaffe de til Landets Udvikling nødvendige Midler ude fra, maa Opsparingen sættes op, og dette skulde ogsaa være muligt, da Produktionskapaciteten er øget betydeligt i Krigsaarene. „Ved å stive op arbejdslysten i alle samfundslag, ved å sette våre overdrevne krav til levemåten i videste forstand noget ned, ved å ophøre med unyttige offentlige og private kapitalanvendelser, kan vi klare å oprettholde et anstendig levesett og tillike sørge for vårt kapitalbehovs dekning“. — Fortolkning og Gennemførelse af denne vel ogsaa for Danmark rigtige Sætning maa nødvendigvis føre til Interessesættning og Strid.

Derimod kan alle Nationaløkonomer vist være enige om, at det vil være nyttigt, ikke alene til Belysning af de senere Aars eventuelt foruroligende store Nedgang i Opsparingen ogsaa for Danmark at faa foretaget en grundig Undersøgelse angaaende Opsparingens nutidige Størrelse og Fordeling mellem Klasserne.

F. Zeuthen.